

met de belastingdienst.⁵¹¹ Deze heeft de bevoegdheid na te gaan of de belastingbetaler zijn verplichtingen goed heeft vervuld.⁵¹² Is de belastingbetaler het niet eens met het oordeel van de belastingdienst, dan kan hij gebruik maken van zijn fiscale rechten, zoals het recht om bezwaar of beroep aan te tekenen.⁵¹³ De rechten van de belastingbetaler zijn al dan niet terug te vinden in wetgeving.⁵¹⁴ Zij vormen waarborgen tegen overschrijding of verkeerd gebruik van de bevoegdheden door de belastingdienst.

Van belang is dat de belastingbetaler materiële betekenis kan onttrekken aan zijn rechtspositie. Dat wil zeggen dat hij de omvang van en de wijze waarop zijn belastingschuld tot stand komt ook feitelijk aan een onafhankelijke toetsing moet kunnen onderwerpen.^{515 516 517} Een rechtvaardige belastingheffing impliceert immers dat de belastingbetaler, gesteund door het systeem van fiscale rechtsbescherming, te maken krijgt met belastingschulden die zijn vastgesteld conform (grondwettelijke) beginselen en regels van een hogere rangorde.⁵¹⁸

3.2.2 De verhouding plichten - rechten van belastingbetalers

Er worden dus ook eisen gesteld aan het formele belastingstelsel.⁵¹⁹ Dit deel van het belastingstelsel omvat zowel de rechten als de plichten van belastingbetalers.⁵²⁰ In de literatuur wordt erop gewezen dat de rechten van belastingbetalers in een juiste relatie moeten staan tot zijn plichten.⁵²¹ Er wordt echter ook gesuggereerd dat van deze gewenste evenwichtige verhouding in werkelijkheid geen sprake is. Zo wijzen Röben en Smit erop dat de invoering van de Algemene wet bestuursrecht het verbroken evenwicht tussen de rechten en de plichten van de belastingbetaler kan herstellen. Zij doelen daarbij

⁵¹¹ Zie hoofdstuk 4.7.

⁵¹² Zie de Algemene wet inzake rijksbelastingen: de hoofdstukken II, III en VIII.

⁵¹³ Artikelen 23 en 26 AWR.

⁵¹⁴ Zie de Algemene wet inzake rijksbelastingen: hoofdstuk V.

Zie de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, onder andere gecodificeerd in de Algemene wet bestuursrecht (artikel 3:2).

⁵¹⁵ Hiermee wordt voldaan aan een eis gesteld in artikel 13 EVRM, namelijk: "everyone whose rights and freedoms as set forth in this Convention are violated shall have an effective remedy before a national authority notwithstanding that the violation has been committed by persons acting in an official capacity."

⁵¹⁶ Ch.J. Langereis[1]: "Art. 17 G bepaakt: niemand kan tegen zijn wil worden afgehouden van de rechten die de wet hem toekent." (blz.59)

⁵¹⁷ H.J. Hofstra[2]: "De belangrijkste oorzaak van het uiteenlopen van de abstracte gerechtigheid en het rechtvaardige (goede) recht is er echter in gelegen dat het recht, wil het als zodanig gehandhaafd kunnen worden, ook in feite moet kunnen werken." (blz.84) Hofstra gaat hiermee in op de grens die de doelmatigheid aan de rechtvaardigheid stelt.

⁵¹⁸ Zie de hoofdstukken 1 en 2.

⁵¹⁹ Zie hoofdstuk 2.6.

⁵²⁰ L. G. M. Stevens[3, blz.39e.v.].

⁵²¹ Ch. P. A. Geppart [4]: "ons wettelijk belastingsysteem is gebaseerd op een redelijk evenwicht tussen rechten en plichten van de overheid en de burger. Als dat evenwicht teveel verlegd wordt in het voordeel van de overheid dan verkeert de belastingbetaler in moeilijkheden." (blz.155,156)